

SZEGEDI ÍTÉLŐTÁBLA
Pf.I.20.990/2013/4. szám

A Szegedi Ítéltábla a Budapesti 384. számú Ügyvédi Iroda (ügyintéző: dr. Simon Tamás ügyvéd) által képviselt **I.rendű felperes neve (címe)** szám alatti lakos I. rendű, **II.rendű felperes neve (címe)** szám alatti lakos II. rendű és **III.rendű felperes neve(címe)** szám alatti lakos III. rendű felpereseknek – a dr. Szabó Ákos ügyvéd és dr. Bóta Zoltán ügyvéd által képviselt **alperes neve (címe)** szám alatti székhelyű alperes ellen kártérítés iránt indított perében – melybe az alperes pernyertességének előmozdítása érdekében a dr. Kocsisné dr. Gyuris Ilona ügyvéd által képviselt **Alperesi beavatkozó (címe)** beavatkozott – a Kecskeméti Törvényszék 2013. november 8. napján kelt 16.P.22.253/2009/154. számú ítélete ellen az I. és II. rendű felperesek részéről 157., az alperes részéről 156. sorszám alatt előterjesztett fellebbezések folytán lefolytatott másodfokú eljárásban meghozta a következő

Í T É L E T E T :

Az elsőfokú bíróság ítéletének nem fellebbezett részét nem érinti, megfellebbezett rendelkezéseit az alábbiak szerint részben megváltoztatja:

Az I. rendű felperes javára megállapított nem vagyoni kártérítés összegét 4.000.000,- (Négymillió) forintra, a II. rendű felperesét 2.000.000,- (Kettőmillió) forintra és ezen összegek elsőfokú ítélet szerinti mértékű és tartamú késedelmi kamatára felemeli.

Mellőzi az I. és II. rendű felperesek elsőfokú eljárási részperkötség megfizetésére történő kötelezését és megállapítja, hogy a felek elsőfokú eljárási költségeiket maguk viselik.

Az alperes által az államnak fizetendő elsőfokú részkötség összegét 364.925,- (Háromszázhatvannégyezer-kilencszázhuszonöt) forintra felemeli, az állam terhén maradó összeget 364.925,- (Háromszázhatvannégyezer-kilencszázhuszonöt) forintra leszállítja.

Egyebekben az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyja.

Kötelezi az alperest, 15 nap alatt fizessen meg a III. rendű felperesnek 20.000,- (Húszezer) forint másodfokú eljárási költséget, ezt meghaladóan a felek másodfokú

- 2 -

eljárási költségeiket maguk viselik.

Az I. rendű felperes által le nem rótt 269.000,- (Kettőszázhatvankilencezer) forint, a II. rendű felperes által le nem rótt 120.000,- (Egyszázhuszezer) forint és az alperes által le nem rótt 100.200,- (Egyszázezer-kettőszáz) forint fellebbezési eljárási illeték az állam terhén marad.

Az ítélet ellen fellebbezésnek helye nincs.

INDOKOLÁS:

Az I. rendű felperes néhai **(személy neve)** felesége, akivel **(dátum)** napján kötött házasságot, a II. rendű felperes közös gyermekük, míg a III. rendű felperes **(személy neve)** első házasságából született gyermeke.

Az I. rendű felperes és **(személy neve)** harmonikus, problémamentes házasságban éltek együtt, házuknál konyhakertet műveltek, gyümölcsfákat gondoztak, illetve állatokat tartottak. A néhai 1995-ben karkedvezménnyel nyugdíjba vonult, azonban ezt követően is rendszeresen alkalmi munkákat végzett, ellátta a ház körüli teendőket, gondozta az állatállományt, nyírta a fűvet, a ház körüli kisebb javító-karbantartó jellegű munkákat elvégezte, minden évben kimeszelte a lakóépület konyha, folyosó és fürdőszoba helyiségeit, felvágta a tűzifát és a háztartási munkában is rendszeresen segédkezett.

A II. rendű felperes 1995-ben kötött házasságot, ezt követően – közel a szülői házhoz – önálló ingatlanba költözött, de rendszeres kapcsolatban maradt édesapjával, naponta meglátogatta szüleit.

A III. rendű felperes szülei válását követően is jó kapcsolatban maradt édesapjával, iskolás korában vele naponta találkozott, később ezek a találkozások ritkultak, de rendszeresen tartották a kapcsolatot. Középiskolai tanulmányai alatt legalább hetente, kéthetente meglátogatta őt és 1995-ben történt házasságkötését követően is 2-3 havonta találkoztak és telefonon beszéltek.

Néhai **(személy neve)** 2009. január 12-én otthonában elesett, baloldali medencecsonttörést szenvedett. A baleset miatt az alperesi kórházban megműtötték. A műtét után a betegnél sebfertőzés lépett fel, majd 2009. február 2-án elhunyt.

Az I. rendű felperest férjének elvesztése, halálának körülményei rendkívüli módon megviselték, 2010-ben depressziós hangulati fekvést, tartós hangulatzavart diagnosztizáltak nála. Folyamatos pszichiátriai gyógykezelés alatt áll, állapota gyógyszerek szedése mellett is hullámzó, tartós javulás nála nem volt elérhető.

A II. rendű felperest szintén nagyon megviselte édesapja váratlan elvesztése, gyógyszeres kezelésre szorult. A kezdeti időszakban naponta többször kijárt a temetőbe, ma már csak ritkábban.

A III. rendű felperes édesapja halálának körülményeit ugyancsak nehezen tudja elfogadni, esetében azonban az átlagosnál hosszabb gyászreakció nem következett be.

A felperesek keresetükben a **(személy neve)** halálával összefüggésben előállott

- 3 -

Pf.I.20.990/2013/4. szám

vagyoni és nem vagyoni káraik megtérítésére kérték kötelezni az alperest.

A ...-i Törvényszék 16.P.22.253/2009/98. számú közbenső ítéletével – melyet a Szegedi Ítéltábla Pf.III.20.474/2012/5. számú közbenső ítéletével a rendelkező rész

újrászövegezése mellett helybenhagyott – megállapította, hogy fennáll az alperes kártérítési felelőssége a néhai gyógyulási-túlélési esélyének elvesztése következtében a felpereseket ért károkért.

Az I. rendű felperes a jogerős közbenső ítélet meghozatalát követően módosított keresetében 9.000.000,- forint nem vagyoni kártérítés, 70.016,- forint jövedelemkiesés, 308.420,- forint temetési költség, 82.247,- forint gyógyszer többletköltség, 72.634,- forint közlekedési többletköltség, továbbá háztartási kisegítő költsége címén összesen 1.719.600,- forint, valamint 2013. október 1. napjától havi 33.750,- forint járadék megfizetésére kérte kötelezni az alperest.

A II. rendű felperes nem vagyoni kártérítés címén 4.000.000,- forint, gyógyszerköltség címén 22.133,- forint, valamint járadékként 2013. október 1. napjától havi 406,- forint összegben kérte marasztalni az alperest.

A III. rendű felperes keresete 2.000.000,- forint nem vagyoni kártérítés megfizetésére irányult.

A felperesek késedelmi kamatkövetelést is érvényesítettek.

Keresetük indokolásaként előadták, hogy hozzátartozójuk váratlan halála rendkívüli módon megrázta őket, nagyfokú pszichés traumát okozott, amely legsúlyosabban az I. rendű felperesnél jelentkezett. A kiegyensúlyozott, harmonikus családi kapcsolat felbomlását nehezen élték meg, az I. rendű felperesnek pedig életvitele is rendkívüli módon elnehezült, mivel házastársa végezte a ház körüli munkákat és besegített a háztartási teendőkbe is.

Az alperes és az alperesi beavatkozó a nem vagyoni kártérítés iránti igények jogalapját elismerték, összegüket viszont eltúlzottnak találták. Az alperes az I. rendű felperes által jövedelemvesztés címén érvényesített követelés elutasítását kérte, az alperesi beavatkozó etekintetben mind a kereset jogalapját, mind összecszerűségét elismerte. A temetési költség megtérítésére irányuló keresetet nem vitatták. A gyógyszer többletköltség címén támasztott igény kapcsán úgy nyilatkoztak, hogy az I. rendű felperes azt teljes mértékben nem bizonyította, egyébként a követelés mértékét tekintve eltúlzott. A közlekedési többletköltség megtérítésére és a háztartási kisegítő költségére irányuló kereset elutasítását kérték. A II. rendű felperes járadék követelését ugyancsak elutasítani kérték bizonyítottság hiányában.

Az elsőfokú bíróság ítéletével kötelezte az alperest, 15 napon belül fizessen meg az I. rendű felperesnek 3.000.000,- forintot nem vagyoni kártérítés, 70.016,- forintot jövedelemkiesés, 308.470,- forintot temetési költség, 79.481,- forintot gyógyszer többletköltség, 72.394,- forintot közlekedési többletköltség címén, továbbá járadék formájában háztartási kisegítő költség címén 2009. február 2. napjától havi 8.250,- forintot, 2009. december 15. napjától 9.750,- forintot, 2011. május 1. napjától 11.250,- forintot, gyógyszer többletköltség címén 2013. október 1. napjától havi 986,- forintot, közlekedési többletköltség címén ugyanezen időponttól havi 2.234,- forintot.

A II. rendű felperes részére 1.500.000,- forint nem vagyoni kártérítés, 22.749,- forint gyógyszerköltség, míg a III. rendű felperes részére 1.000.000,- forint nem vagyoni kártérítés megfizetésére kötelezte az alperest. Ezt meghaladóan a keresetet elutasította. Határozatának indokolásában rámutatott, az alperes kártérítési

felelősségének jogalapját a Szegedi Ítéltábla Pf.III.20.474/2012/5. számú közbenső jogerős ítélete megállapította.

Az I. rendű felperes vonatkozásában a lefolytatott szakértői és tanúbizonyítás alapján megállapíthatónak találta, hogy férje halálával a krónikus depressziós állapot rögzült,

állapotában csak lassú javulás várható a jövőben, előre láthatóan tartós gyógyszeresedésre fog a továbbiakban is szorulni. Az egészségi állapotában és életkörülményeiben bekövetkezett negatív változások ellentételezésére 3.000.000,- forint nem vagyoni kártérítést látott indokoltnak. A jövedelemveszteség megtérítésére irányuló kereseti kérelmet bizonyítottnak találta, míg a temetési költség címén érvényesített igény kapcsán annak az alperes és beavatkozó általi elismerésére utalt. A gyógyszer-többletköltség címén előterjesztett keresetet 79.481,- forint erejéig találta megalapozottnak a tanúvallomások, valamint az OEP gyógyszerforgalmi kimutatásai alapján. Az utazási többletköltséget szintén bizonyítottnak ítélte 72.934,- forint összegben, valamint a rendszeresen felmerülő orvosi kezelésekre tekintettel e költségek havi járadék formájában történő megfizetésére irányuló követelést is havi 2.234,- forint erejéig. A háztartási kisegítő költsége címén érvényesített igényt évi 120 óra munkavégzés alapulvételével számította, ennek során értékelte a tanúvallomásokat és a **(cég neve)** adatközlését.

A II. rendű felperes vonatkozásában a nem vagyoni kártérítés összegét 1.500.000,- forint összeg erejéig találta alaposnak a szülő halála miatt bekövetkezett, teljes családban éléshez való jog sérülése miatt. A már igazoltan kifizetett gyógyszerköltségen túl általános kártérítés formájában – a szakértői vélemény alapján – 2014. év végéig ezen a címén további 3.864,- forintot ítelt meg azzal, hogy a jövőre nézve rendszeres havi járadék formájában a gyógyszerköltség megállapítása – a figyelembe véve a II. rendű felperes egészségi állapotát – szükségtelen.

A III. rendű felperesnek járó nem vagyoni kártérítés összegét 1.000.000,- forintban határozta meg, mivel a gyász nála pszichés tüneteket nem okozott, normál, átlagos lefolyású volt, maga sem hivatkozott arra a perben, hogy édesapja halála pszichés megbetegedését okozta volna.

Az ítélet ellen az I. és II. rendű felperesek, valamint az alperes terjesztett elő fellebbezést. A felperesek fellebbezésükben az elsőfokú ítélet részbeni megváltoztatását és az I. rendű felperes javára megítélt nem vagyoni kártérítés összegét 5.500.000,- forintra, a II. rendű felperes részére megítéltet 3.500.000,- forintra kérték felemelni, az I. rendű felperesnek háztartási kisegítés címén járó vagyoni kártérítés lejárt összegét 1.776.975,- forintra, az ugyanezen a jogcímen járadék formájában megítélt összeget 33.750,- forintra. Előadták, az I. rendű felperes állapotában csak lassú javulás várható, míg a II. rendű felperes az édesapja halálát követő majdnem 5 év elteltével is szorongásoldót kényszerül szedni, amelyre további fél-egy év időtartamban szüksége lehet. Álláspontjuk szerint a 2007-es ár-érték viszonyokat figyelembe véve az elsőfokú bíróság által megállapított nem vagyoni kártérítés összege aránytalanul alacsony. A háztartási kisegítés jogcímen előterjesztett követelés kapcsán hivatkoztak az általuk az elsőfokú eljárásban előadottakra, a tanúvallomásokra, valamint a Kúria 2009. 2041. számú polgári elvi határozatára.

- 5 -

Pf.I.20.990/2013/4. szám

Az alperes fellebbezése az elsőfokú ítélet részbeni megváltoztatására és a megállapított nem vagyoni kárösszegek leszállítására, valamint a gyógyszer-többletköltség és a közlekedési többletköltség címén megállapított összegek egységesen 20 %-kal történő csökkentésére irányult, mivel azok álláspontja szerint eltúlzottak. Hivatkozott arra, a II.-III. rendű alperesnél nem igazolható, hogy a néhai elvesztését követően az átlagosnál hosszabb tartamú gyászreakció következett volna be.

Az alperesi beavatkozó beadványában egyetértett az alperesi fellebbezésben kifejtettekkel.

A felperesek fellebbezési ellenkérelmükben az ítélet részbeni, fellebbezésük szerinti megváltoztatását kérték. Álláspontjuk az volt, a III. rendű felperes javára megállapított nem vagyoni kártérítés megalapozott és arányos. Kiemelték, az alperes ugyan fellebbezésében eltúlozottnak tartja a megállapított gyógyszer-, illetve közlekedési többletköltséget, de állításának indokát nem adta.

Az I.-II. rendű felperesi fellebbezés részben alapos, az alperesi fellebbezés alaptalan.

Az I.-II. rendű felperesek fellebbezése a nem vagyoni kártérítés és a háztartási kisegítés megítélt összegének felemelésére irányult.

A Ptk. 355. § (4) bekezdése szerint kártérítés címén a károkozó körülmény folytán a károsult vagyonában beállott értékcsökkenést és az elmaradt vagyoni előnyt, továbbá azt a kárpótlást vagy költséget kell megtéríteni, amely a károsultat ért vagyoni és nem vagyoni hátrány csökkentéséhez vagy kiküszöböléséhez szükséges. A nem vagyoni kártérítés esetében az igény jogalapja valamely személyiségi jog – hátrányt okozó – megsértése. A felpereseknek a teljes családban éléshez való joga hozzátartozójuk elvesztésével sérült, mint ahogy az egészséghez fűződő, a Ptk. 76. §-ában nevesített joguk is pszichés állapotuk ezzel összefüggő romlásával, amelyet a perben készült aggálytalan orvosszakértői vélemény alátámaszt (IH2012. 116., eBDT2009. 2092. számú eseti döntések). A jogsérelem bizonyítottan bekövetkezett, a hátrány súlyosságát pedig – a Ptk. 355. § (4) bekezdése alapján – a nem vagyoni kártérítés összegének megállapításánál kellett értékelni. A nem vagyoni kártérítésnek az a rendeltetése, hogy enyhítse a bekövetkezett hátrányokat és segítse a belőlük eredő nehézségek leküzdését (BH2002. 186.), ezzel egyfajta kompenzálást nyújtson. Nem vagyoni kártérítésként a károsultat ért hátrány csökkentéséhez vagy kiküszöböléséhez szükséges kárpótlásként ezért olyan károsszeget kell megítélni, amely arányban áll az elszenvedett sérelemmel. Ennek során fel kell tární a károsult személyi körülményeit és azokat a – káreseménnyel okozati összefüggésben álló – konkrét hátrányokat és következményeket, amelyek ellensúlyozásra szorulnak. Összegszerűségét alapvetően az határozza meg, hogy a hátrányoknak más nemű, hozzávetőlegesen egyenértékű előnnyel, pénzzel történő kiküszöbölésére és kiegyensúlyozására legyen alkalmas, szükséges és egyben elegendő (34/1992. (VI.1.) AB határozat). Az ítélezési gyakorlat szerint a nem vagyoni kártérítés mértékének meghatározásánál a károsult személy körülményeit, életkorát, a társadalomban elfoglalt helyzetét a káreseménynek a károsult személyével való

- 6 -

összefüggéseit kell döntő súllyal értékelni (eBDT2010. 2296.), mivel annak olyan mértékűnek kell lennie, hogy az adott egyedi tényállás keretei között a személyiségi jogsérelem és az annak következményei miatt előállott hátrányt az ár- és értékviszonyoknak megfelelően kompenzálja, melynek során lényeges körülmény a méltányosság és a mértéktartás is.

Az elsőfokú bíróság helyesen vizsgálta mindazon körülményeket, amelyek a nem vagyoni kárpótlás mértékének megítélésénél irányadóak, így a jogsértés súlyát, a felperesek egészségi állapotában, életvitelében, életkörülményeiben bekövetkezett változásokat,

illetőleg hogy ezek mennyiben véglegesek. A nem vagyoni kártérítés mértékét azonban a károsodás bekövetkeztekori ár- és értékviszonyokhoz képest túlzottan alacsony mértékben állapította meg. Nem vitás, hogy a balesettel összefüggésben a felperesek esetében bekövetkezett személyiségük, életminőségük hátrányos változása. Az I. rendű felperes vonatkozásában elhúzódó patológiás gyászreakció is tapasztalható. Férje halálával összefüggésben – 2010 decemberétől – folyamatosan, 8 hetente rendszeres szakorvosi ellenőrzésen kell részt vennie, gyógyszerek szedésére szorul, állapota hullámzó, tartós javulás nála a haláleset óta eltelt hosszabb idő alatt sem volt elérhető. Életvitele elnehezült, mások segítségére szorul, társadalmi kapcsolatai beszűkültek.

A II. rendű felperes vonatkozásában is súlyos gyászreakció állapítható meg, jelenleg is gyógyszeres kezelésre szorul.

Mindezen sérelmek súlyával, hatásával az elszenvedett hátrányok értékelésével az ítéltábla arra a következtetésre jutott, hogy kompenzálásukra – a balesetkori ár- és értékviszonyok alapul vételével – az I. rendű felperes vonatkozásában 4.000.000,- forint, a II. rendű felperes vonatkozásában pedig 2.000.000,- forint összeg lehet alkalmas nem vagyoni kártérítésként.

A III. rendű felperes esetében nem látott okot az összeg csökkentésére, evonatkozásban az elsőfokú bíróság jogi érveivel mérlegelésével egyetért. A mértékek meghatározásánál figyelembe vette a bírói gyakorlatot is (Debreceni Ítéltábla Pf.I.20.508/2012/7., Pf.I.20.818/2012/4., Pf.I.20.045/2011/4., Kúria Pfv.IV.20.049/2014/4. számú határozatai).

A fentiekből következően az alperesnek a nem vagyoni kártérítés összegének csökkentésére irányuló fellebbezési kérelme alaptalan.

Ugyancsak alaptalannak találta az ítéltábla az I. rendű felperesnek a háztartási kisegítés címén megítélt összeg emelésére, míg az alperesnek a gyógyszer többletköltség, illetőleg a közlekedési többletköltség címén megállapított összegek csökkentésére irányuló fellebbezési kérelmét. Ebben a körben az elsőfokú bíróság a tényállást a szükséges mértékben feltárta, a bizonyítékokat helyesen és okszerűen mérlegelte, ezzel összefüggő álláspontját részletesen indokolta, érveivel az ítéltábla egyetért, azokat megismételni nem kívánja.

A háztartási kisegítő többletköltsége címén előterjesztett igényre irányuló I. rendű felperesi fellebbezés kapcsán megjegyzi azonban, hogy a hivatkozott BH2009. évi 2041. számú közzétett eseti döntés csupán azt támasztja alá, hogy ilyen jogcímen alappal érvényesíthető követelés az alperessel szemben, de annak mértékét a bíróságnak egyedi mérlegeléssel kell meghatároznia. A perbeli esetben az elsőfokú bíróság a tanúvallomások és az egyéb bizonyítékok okszerű mérlegelése alapján

- 7 -

Pf.I.20.990/2013/4. szám

helyesen állapította meg az elhunyt hozzátartozó által végzett munka mértékét évi 120 órában, ennél magasabb óraszám megállapítása nem indokolt, kétséget kizáróan nem bizonyított.

A fent kifejtettekre tekintettel az ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét – annak nem fellebbezett részét nem érintve – a Pp. 253. § (2) bekezdése alapján részben megváltoztatta.

A részbeni megváltoztatás eredményeként az elsőfokú eljárásban a felperesek és az alperes közel azonos mértékben lettek pervesztesek, ezért a Pp. 81. § (1) bekezdése

értelmében költségeiket maguk kötelesek viselni. A megváltozott pernyertességi arányokhoz képest marasztalta az alperest az ítélőtábla az elsőfokú illeték megfizetésében, míg a másodfokú eljárásban a felperesek személyes költségmentessége, illetve az alperes illetékmentessége folytán le nem rótt illeték a 6/1986. (VI.26.) IM rendelet 13. § (1) bekezdése és 14. §-a alapján az állam terhén marad. A III. rendű felperessel szemben eredménytelenül fellebbező alperes a Pp. 78. § (1) bekezdése alapján másodfokú eljárási költség megfizetésére köteles, melyet az ítélőtábla a kifejtett ügyvédi tevékenységgel arányosan határozott meg a 32/2003. (VIII.22.) IM rendelet 3. § (2) bekezdés a) pontja, valamint (5) és (6) bekezdései szerint, míg ezt meghaladóan a felek másodfokú eljárási költségeiket a Pp. 81. § (1) bekezdése folytán maguk viselik.

S z e g e d , 2014. év június hó 13. napján.

Dr. Kiss Gabriella s.k.
a tanács elnöke

Dr. Bálint Attila s.k.
előadó bíró

Bánfalvi-Bottyán Csilla s.k.
táblabíró